
FYZICKÁ BEZPEČNOSŤ A BEZPEČNOSŤ PROSTREDIA: ZÁKLADY

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

KOMPETENČNÉ
CENTRUM
KYBERNETICKEJ
BEZPEČNOSTI

STU

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE

Definícia

Fyzická bezpečnosť je súbor opatrení a prostriedkov navrhnutých na ochranu osôb a hmotného i nehmotného majetku pred fyzickými hrozbami.

Primárne ciele:

- Zabrániť neoprávnenému fyzickému prístupu
- Ochrana pred krádežou a poškodením
- Prevencia sabotáže a vandalizmu
- Ochrana života a zdravia ľudí

Význam:

- Ochrana citlivých informácií
- Zabezpečenie neprerušenej prevádzky
- Budovanie dôvery klientov
- Splnenie legislatívnych požiadaviek

Zameranie

Ochrana technickej infraštruktúry pred hrozbami plynúcimi z okolitého prostredia.

Environmentálne hrozby:

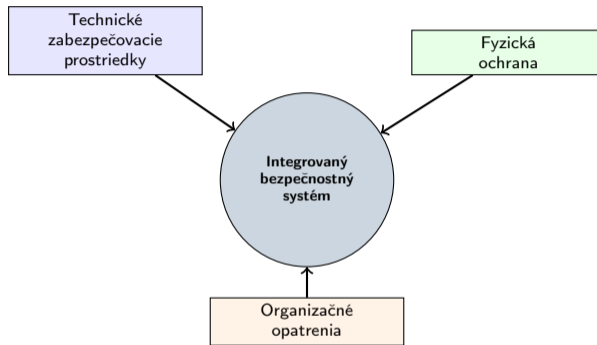
- Požiar
- Voda (zatopenie, vlhkosť)
- Výpadky elektriny
- Extrémne teploty
- Prach a znečistenie

Koncept environmentálnej bezpečnosti:

- Priemyselné havárie
- Nedostatok prírodných zdrojov
- Klimatické zmeny
- Nekontrolovaná ťažba surovín

Dôležité

Fyzická bezpečnosť a bezpečnosť prostredia sú neoddeliteľne spojené

Kľúčová myšlienka

Účinnú ochranu dosiahneme len kombináciou všetkých troch subsystémov

1. Mechanické zábranné prostriedky (MZP):

- Oplotenie, brány, turnikety
- Bezpečnostné dvere a okná
- Mreže, rolety
- Trezory a úschovné zariadenia

2. Poplachové systémy (PS):

- Elektrické zabezpečovacie systémy (EZS)
- CCTV kamery
- Systémy kontroly vstupu
- Požiarna signalizácia

3. Ostatné zariadenia:

- Detektory látok a predmetov
- Zariadenia proti odpočúvaniu
- Skartovače a ničiče nosičov

Cieľ MZP

Vytvoriť **časové oneskorenie** medzi okamihom napadnutia a dokončením napadnutia.

1. Obvodová (perimetrická) ochrana

Plot, brány, bariéry, IR senzory

2. Plášťová ochrana

Dvere, okná, steny

3. Priestorová

Pohybové detektory

4. Predmetová

Trezor, počítač

Formy fyzickej ochrany:

- Strážna služba
- Bezpečnostný dohľad
- Ochranný sprievod
- Kontrolná priepustková služba
- Bezpečnostný výjazd (zásahové jednotky)

Z hľadiska časového:

- Viazaná na pracovnú dobu
- Nepretržitá (24/7)
- Nárazová (podľa potreby)

Z hľadiska rozsahu:

- Priepustková (vrátnici)
- Obvodová (po perimetri)
- Celoplošná (pochôdzky)
- Sprevádzajúca
- Prehľadná dozorová (CCTV)
- Zásahová

Kľúčová úloha

Bezpečnostný dohľad, kontrola dodržiavania opatrení a **aktívny zákrok** pri narušení.

Definícia

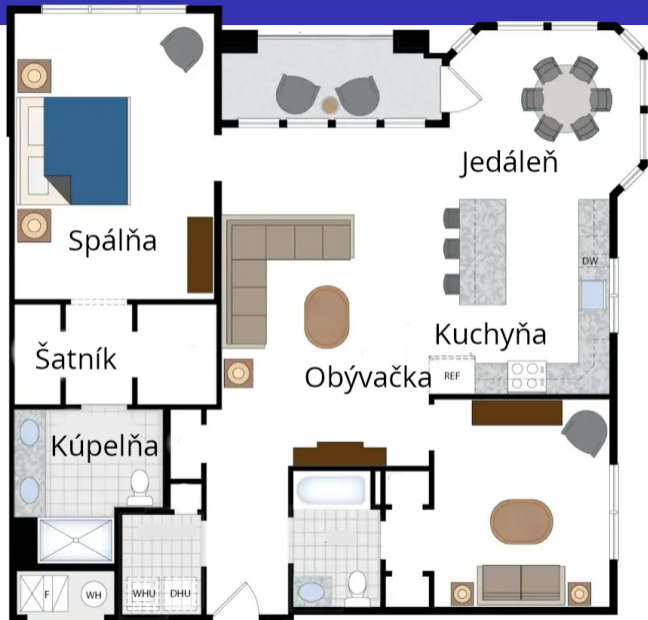
Súhrn administratívno-normatívnych a režimových opatrení - systém poriadku a režimu.

Hlavné oblasti úpravy:

- 1 **Vstupný a výstupný režim** - kto smie kam a kedy vstúpiť
- 2 **Materiálny a expedičný režim** - kontrola pohybu materiálu a zásielok
- 3 **Prevádzkový režim** - pravidlá počas prevádzky
- 4 **Kľúčový poriadok** - správa kľúčov a prístupových kariet

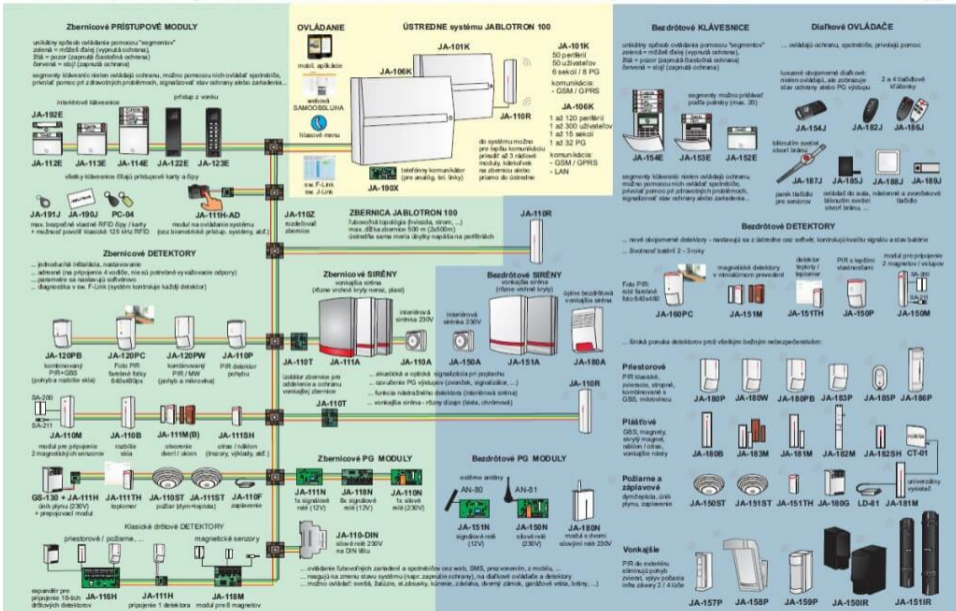
Forma:

- Interné smernice, pokyny, nariadenia, plány
- Vychádzajú z právnych predpisov (GDPR, zákon o utajovaných skutočnostiach, požiarne ochrana, atď.)

Prehľad prvkov systému JABLOTRON 100. Alarm s revolučným ovládaním.

www.jablotron.sk

GSM telefon

GSM telefon

telefon -pevná linka

tlačítkové tlačítko

CCTV s WEB serverem

rádiová vysílací stanice

síť GSM

síť pevné linky - ISDN

rádiové pokrytí
kmitočtové pásmo 420-470 MHz

Pult centralizované ochrany - PCO

příjezd hasičského vozu nebo rychlé záchranné služby

okamžitý zásah bezpečnostní agentury

Kľúčové zistenie

Hranice medzi fyzickou a kybernetickou bezpečnosťou sa čoraz viac stierajú a stávajú sa vzájomne závislými.

Fyzický prístup = Digitálny kompromis:

- Priama inštalácia malvéru/spyvéru
- Strata alebo krádež zariadení
- Neoprávnené kopírovanie dát
- Obchádzanie firewallov

Štatistiky:

- 88% lídrov zaznamenalo nárast fyzických hrozieb (2022)
- 83% uviedlo negatívny dopad na kontinuitu prevádzky
- Fyzické narušenia často predchádzajú únikom dát

Príklad

Ukradnutý notebook s citlivými dátami = kybernetický incident

Regulácie

GDPR, NIS2, CCPA/CPRA vyžadujú fyzickú ochranu dát

Tri zlaté pravidlá:

1. ZAMYKANIE

- Vždy zamknite obrazovku (Win+L, Cmd+Ctrl+Q)
- Auto-lock po 15 min
- Silné PIN/heslá
- Biometria (Face ID, odtlačky)

2. DOHĽAD

- Nikdy nenechávajte zariadenia bez dozoru
- Pozor na "shoulder surfing"
- Používajte privacy filtre
- Majte zariadenia pri sebe

3. ZÁLOHOVANIE

- Pravidelné zálohy
- Šifrovanie disku
- "Nájst' moje zariadenie"
- Plán pre prípad straty

Pred cestou:

- Minimalizujte počet zariadení
- Nainštalujte aktualizácie
- Zapnite zámky a MFA
- Skontrolujte nastavenia súkromia
- Zakážte sledovanie polohy

Počas cestovania:

- NIKDY verejné Wi-Fi bez VPN
- Vypnite Wi-Fi a Bluetooth, keď nepoužívate
- Pozor na USB porty (juice jacking)
- Nepoužívajte verejné počítače

NIKDY!

- Nepripájajte neznáme USB/nabíjačky
- Nenechávajte zariadenia v aute
- Neprihlasujte sa na verejných PC
- Nedôverujte verejným Wi-Fi

Tip

Používajte vlastnú nabíjačku a powerbanku. VPN je povinnosť, nie luxus

ITAD - IT Asset Disposition

Proces bezpečného vyradovania IT zariadení z prevádzky.

Pre zariadenia s neodstrániteľnými diskami:

- Mobilné telefóny, tablety
- Inteligentné hodinky
- **CELÉ zariadenie na zničenie**
- Certifikát o zničení

Pre počítače:

- Odstránenie šifrovaného HDD
- Bezpečné uloženie alebo zničenie
- Fyzické zničenie (vrtanie, drvenie)

NIKDY!

- Nevhadzujte disky do koša
- Formátovanie NESTAČÍ
- Nevkladajte nájsené USB do PC
- Nepredávajte bez vymazania

Prečo?

Špecializovaný softvér dokáže obnoviť dáta z "vymazaného" disku

Fyzické zabezpečenie:

- Káblové zámky (Kensington)
- Uzamykateľné zásuvky/skrinky
- Skladovanie mimo dohľadu
- Nikdy nenechávať na viditeľných miestach

Softvérové opatrenia:

- Manuálne zamykanie (Win+L)
- Auto-lock po 15 min (max)
- Šifrovanie disku
- Vzdialené vymazanie

Stratená prístupová karta?

OKAMŽITE NAHLÁSIŤ!

- 1 Bezpečnostnému oddeleniu
- 2 IT oddeleniu
- 3 Priamemu nadriadenému

Karta bude zablokovaná v systéme.

Riziko

Neohlásená stratená karta = otvorené dvere

Citlivé oblasti vyžadujú dodatočnú ochranu:

- Serverové miestnosti a dátové centrá
- Kancelárie vedenia
- Vývojové a výskumné laboratóriá
- IT a sieťové administrátorské pracoviská

Technológie kontroly prístupu:

- Biometrické skenery
- RFID karty a kľúčenky
- Sledovanie pohybu (kto, kde, kedy)
- Turnikety proti tailgatingu
- Video surveillance (CCTV)

Organizačné opatrenia:

- Jasná politika prístupu
- Definícia oprávnení
- Školenie zamestnancov
- Pravidelné preverovanie oprávnení
- Okamžité odoberanie pri zmene pozície

Princíp najmenších oprávnení

Prístup len tam, kde je to nevyhnutne potrebné pre výkon práce.

Čo je ITAM?

Proces, ktorý zabezpečuje, že IT aktíva sú zaúčtované, nasadené, udržiavané, aktualizované a zlikvidované v správnom čase.

Prečo je ITAM dôležitý?

- 1 **Jeden zdroj pravdy** - komplexný prehľad o aktívach
- 2 **Úspora nákladov** - eliminuje zbytočné nákupy
- 3 **Bezpečnosť** - sledovanie neoprávneného HW
- 4 **Compliance** - dodržanie licencií a predpisov

Proces ITAM:

- 1 Inventarizácia aktív (čo, kde, kedy, koľko)
- 2 Výpočet nákladov životného cyklu
- 3 Sledovanie (záruky, licencie, zmluvy)
- 4 Údržba a aktualizácie
- 5 Finančné plánovanie

Bezpečnostný aspekt

ITAM identifikuje neoprávnený hardvér, ktorý môže zaviesť malvér alebo uľahčiť úniky dát

Tri strategické dôvody:

- 1 **Ochrana pred rizikami**
  - Likvidačné finančné sankcie
  - Súdne spory
  - Strata licencií
- 2 **Udržanie dôvery**
  - Dôvera zákazníkov
  - Reputácia na trhu
  - Konkurenčná výhoda
- 3 **Prevádzková kontinuita**
  - Prevencia útokov
  - Rýchla obnova
  - Odolnosť systémov

Kľúčové regulácie:

- **GDPR** - Ochrana osobných údajov
- **NIS2** - Kybernetická bezpečnosť
- **ISO 27001** - ISMS
- **SOC 2** - Systémové kontroly
- **PCI DSS** - Platobné karty
- **HIPAA** - Zdravotné dáta
- **SOX** - Finančné reportovanie

GDPR pokuta

Až 20 mil. € alebo 4% globálneho obratu (podľa toho, čo je vyššie)

Vaše pravidlo	Kybernetická bezpečnosť	Normy a zákony
Minimalizácia dát	Znižuje útočnú plochu. Čo neexistuje, nemôže byť ukradnuté.	GDPR, Článok 5(1)(c): Minimalizácia údajov
Klasifikácia dát	Zabraňuje únikom. Silnejšia ochrana citlivých dát.	ISO 27001, A.5.12: Klasifikácia informácií
Silné heslá + MFA	Obrana proti brute-force, credential stuffing, account takeover	GDPR, Článok 32; ISO 27001, A.5.17
Politika čistého stola	Znižuje insider threat, shoulder surfing, krádež údajov	ISO 27001, A.7.7: Clean Desk & Clear Screen
Hlásenie incidentov	Spúšťa Incident Response, zabraňuje šíreniu útokov	GDPR, Článok 33: 72-hod. lehota; ISO 27001, A.16

Kľúčová myšlienka

Každé bezpečnostné pravidlo má dvojaké opodstatnenie: **ochrana pred hrozbami a splnenie zákonných požiadaviek.**

Clean Desk - Čistý stôl:

- Žiadne citlivé dokumenty na stole
- Žiadne USB kľúče, notebooky bez dozoru
- Žiadne poznámky s heslami
- Žiadne vizitky návštevníkov

Clear Screen - Prázdna obrazovka:

- Vždy zamknúť pri odchode (aj na 1 min)
- Win+L (Windows), Cmd+Ctrl+Q (Mac)
- Auto-lock max 15 min
- Žiadne heslá na lístkoch na monitore

Prečo je to dôležité?

- Externí dodávatelia v priestoroch
- Upratovací personál
- Návštevy
- Nespokojní kolegovia
- Odpozorovanie (shoulder surfing)

Príklad

Heslo na lístku na monitore = kľúč od celej firmy pre každého, kto prejde okolo

Praktické kroky

Pri odchode: zamknúť PC + uzamknúť dokumenty do zásuvky

Čo je Shoulder Surfing?

Technika sociálneho inžinierstva - sledovanie citlivých informácií pohľadom cez rameno.

Čo môže útočník získať?

- Heslá a PIN kódy
- Jednorazové 2FA kódy
- Obsah e-mailov a dokumentov
- Čísla bankových účtov
- Strategické firemné informácie

Rizikové miesta:

- Open-space kancelárie
- Verejná doprava
- Kaviarne, letiská
- Bankomaty

Obranné opatrenia:

- 1 **Všímavosť** - sledujte okolie
- 2 **Privacy filtre** - zužujú pozorovací uhol
- 3 **Strategická poloha** - chrbát k stene
- 4 **Zakrývanie klávesnice** - pri PIN kódoch
- 5 **Zníženie jasů** - sťažuje čítanie z diaľky

Privacy Screen

Osoba z boku vidí čiernu obrazovku, vy máte jasný obraz

Problém

Bežné metódy likvidácie sú **NEDOSTATOČNÉ**: vyhodenie do koša, formátovanie disku

Papierové dokumenty:

- **Skartovačka** s krížovým rezom (cross-cut)
- Nie pozdĺžny rez (ľahko zložitelné)
- Politika "Shred-all" - skartovať všetko
- Eliminuje ľudskú chybu pri rozhodovaní

Hrozba: Dumpster Diving

- Prehrabávanie v odpadkoch
- Získanie citlivých dokumentov
- Rekonštrukcia skartovaných papierov

Elektronické médiá:

- HDD, USB, CD/DVD, záložné pásky
- Fyzické zničenie (vrtanie, drvenie)
- Priemyselná skartovačka na elektroniku
- **NESTAČÍ**: formátovanie, delete

Certifikát o zničení

Pri likvidácii väčšieho objemu použite certifikovanú firmu.

- Profesionálna likvidácia
- Právny dôkaz pre GDPR audit

Prístupová karta = fyzický kľúč k firemným aktívam

Zaobchádzajte s ňou ako s kľúčmi od vlastného domu

Základné pravidlá:

- 1 **Osobná zodpovednosť** - neprenosná
- 2 **Nikdy nepožičiavať** kolegom ani iným
- 3 **Viditeľné nosenie** v priestoroch
- 4 **Okamžité hlásenie** straty/krádeže
- 5 **Individuálne použitie** - vlastné karty

Prečo je to dôležité?

- Audit - systém vie, kto kde bol
- Zodpovednosť - pri incidente
- Prevencia - zabránenie neoprávnenému vstupu
- Bezpečnosť - ochrana citlivých oblastí

Stratená karta

Okamžite nahlásiť → zablokovanie v systéme → prevencia zneužitia

Príklad

Zamestnanec požičal kartu kamarátovi, aby sa dostal do budovy. Kamarát ukradol notebooky. Kto je zodpovedný?
Zamestnanec!

Čo je Tailgating?

Neoprávnená osoba prejde cez zabezpečený vchod tesne za oprávnenou osobou, ktorá jej vedome alebo nevedome umožní vstup.

Techniky útočníkov:

- **Impersonácia kuriéra**
"Mám plné ruky, podržíte mi?"
- **Trik so zabudnutou kartou**
"Zabudol som kartu, pusťte ma, prosím"
- **Stratenie sa v dave**
Vstup počas rannej špičky
- **Využitie zdvorilosti**
Počítajú s tým, že odmietnutie je "neslušné"

Správna reakcia:

- 1 **Asertívne odmietnuť**
"Prepáčte, ale pravidlá mi zakazujú..."
- 2 **Nasmerovať na recepciu**
"Prosím, ohláste sa na recepcii"
- 3 **Kontrola zatvorenia dverí**
Otočiť sa a skontrolovať
- 4 **Spochybnenie neznámych osôb**
"Môžem vám pomôcť?"
- 5 **Hlásenie - incident nahlásiť na recepcii**

Dôležité

"Zdvorilé spochybnenie" nie je neslušnosť, ale zodpovednosť

Zlaté pravidlo

Návštevník sa NIKDY nesmie pohybovať po priestoroch firmy sám a bez dozoru

Zodpovednosť hostiteľa:

- 1 Registrácia**
Návšteva sa musí zapísať na recepcii
- 2 Návštevnícky preukaz**
Viditeľne nosený počas celého pobytu
- 3 Sprevádzanie**
Od príchodu až po odchod
- 4 Obmedzený prístup**
Len povolené priestory (zasadačka)
- 5 Ukončenie**
Odvedenie na recepciu, vrátenie preukazu

Zakázané oblasti pre návštevy:

- Serverovne a dátové centrá
- Archívy a skladovacie priestory
- Vývojové oddelenia
- Kancelárie s citlivými dátami

Prečo?

- Prevencia priemyselnej špionáže
- Ochrana citlivých informácií
- Kontrola a audit
- Rýchla evakuácia v núdzi

Čo je Baiting?

Útočník zanechá na frekventovanom mieste infikované fyzické médium (USB kľúč), ktoré vzbudzuje zvedavosť.

Scenár útoku:

- 1 Útočník zanechá USB na parkovisku
- 2 Lákavé označenie: "Mzdy Q4 2024", "Dôverné", "Firemná párty"
- 3 Zvedavý zamestnanec ho nájde
- 4 Pripojí do firemného PC
- 5 Automatická inštalácia malvéru
- 6 Kompromitácia siete

Typy návnad:

- USB kľúče
- Externé disky
- CD/DVD
- Nabíjacie káble

SPRÁVNY POSTUP:

- 1 **NIKDY** nepripájať
- 2 Odovzdať IT oddeleniu
- 3 IT analyzuje v izolovanom prostredí (sandbox)

Príklad

Penetračný test: 200 USB na parkovisku. 135 bolo pripojených = 67,5% úspešnosť útoku

Štatistika

45% ľudí pripojí nájdený USB do počítača

POŽIAR

Prevenčia:

- Nepreťažovať zásuvky
- Kontrola káblov
- Voľné únikové cesty
- Prístup k hasiacim prístrojom

Reakcia:

- Evakuácia
- Aktivácia alarmu
- Volat' 112
- Použiť hasiaci prístroj (ak je to bezpečné)

VODA

Scenáre:

- Prasknuté potrubie
- Zatečená strecha
- Havárie klimatizácie
- Zápavy

Postup:

- BEZPEČNOSŤ - riziko úrazu prúdom
- Odpojenie zariadení (ak je to bezpečné)
- Okamžité hlásenie
- Presun zariadení

ELEKTRINA

Pravidlá:

- Len schválené spotrebiče
- Okamžité hlásenie poškodenia
- Zákaz opráv
- Len kvalifikovaný personál

Výpadok:

- Uloženie práce
- UPS pre kritické systémy
- Čakať na pokyny
- Nereštartovať systémy svojvoľne

Kľúčové

Pri všetkých environmentálnych hrozbách: BEZPEČNOSŤ ĽUDÍ je priorita č.1

Čo je bezpečnostný incident?

Akákoľvek udalosť, ktorá ohrozuje alebo by mohla ohroziť bezpečnosť informácií a aktív.

Príklady incidentov:

- Stratená prístupová karta
- Nájdený cudzí USB kľúč
- Podozrivá osoba v priestoroch
- Kliknutie na phishing odkaz
- Strata/krádež zariadenia
- Neobvyklé správanie PC
- Kolega necháva odomknutý PC
- Únik vody v blízkosti serverov

Postup hlásenia:

- 1 **KOMU:** IT oddelenie, bezpečnostný manažér, priamy nadriadený, helpdesk
- 2 **KEDY: OKAMŽITE!**
- 3 **ČO: ČO, KDE, KEDY, KTO**
- 4 **AKO:** Bez hanby a obvinení

Kultúra bezpečného hlásenia

Zamestnanec, ktorý nahlási incident, je **HRDINA**, nie problém!
Organizácia musí vytvoriť prostredie bez strachu z postihu.

Kľúčová myšlienka

Bezpečnosť nie je len pravidlá na papieri - vyžaduje **aktívny a viditeľný** prístup vedenia

Strategická úroveň:

- Bezpečnostné politiky a ich aktualizácia
- Pravidelné hodnotenie rizík
- Investície do infraštruktúry
- Zabezpečenie OOPP

Praktická úroveň:

- **Ísť príkladom!**
- Pravidelné školenia
- Okamžitá náprava nedostatkov
- Bezpečnostné previerky
- Zahrnutie do hodnotenia výkonu

Komunikačná úroveň:

- Otvorená komunikácia
- Pravidelné informovanie
- Uznanie a pozitívna motivácia
- Vysvetľovanie "PREČO"

Ísť príkladom

Ak vedúci používa slabé heslo "heslo123" a nechá PC odomknuté, tím bude robiť to isté

Dôležité

Bezpečnosť je zodpovednosť **VŠETKÝCH**, ale začína sa od **VRCHU**

- 1 Fyzická a kybernetická bezpečnosť sú neoddeliteľné**
Slabina v jednej oblasti kompromituje druhú
- 2 Integrovaný bezpečnostný systém je nevyhnutný**
TZP + Fyzická ochrana + Organizačné opatrenia
- 3 Každý zamestnanec je súčasťou obrany**
Ste „ľudský firewall“ organizácie
- 4 Jednoduché návyky majú obrovský dopad**
Zamykanie PC, čistý stôl, hlásenie incidentov
- 5 Súlad nie je voliteľný**
GDPR, NIS2, ISO 27001 - právne povinnosti
- 6 Kultúra bezpečnosti začína vedením**
Lead by Example + No-Blame Culture

Čo môžete urobiť hneď teraz?

Osobné:

- ✓ Nastaviť auto-lock na 15 min
- ✓ Zapnúť MFA všade, kde je to možné
- ✓ Používať silné, unikátne heslá
- ✓ Zakúpiť privacy filter (ak pracujete verejne)
- ✓ Pravidelne zálohovať dáta
- ✓ Zapnúť šifrovanie disku
- ✓ Cvičiť návyk zamykania PC (Win+L)

Organizačné:

- ✓ Preskúmať bezpečnostné politiky
- ✓ Zorganizovať školenie pre tím
- ✓ Implementovať Clean Desk Policy
- ✓ Zlepšiť kontrolu návštev
- ✓ Pravidelné bezpečnostné audity
- ✓ Vytvoriť kultúru hlásenia incidentov
- ✓ Vybaviť pracovisko kábl. zámkami

Otázky?